



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dissertatio Triplex Theologica, Ad Mentem Præclarissimi
Ecclesiæ D. S. P. Avgvstini, (Cui consonat Doctor
Angelicvs cum Melliflvo,)**

Schweitzer, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.LXXXII.

Responsio secunda. Reatus concupiscentiæ, qui ab Augustino ponitur formale peccati originalis, est privatio justitiæ originalis voluntaria nobis ex peccato Adæ, prout aufert effectum ejis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39320

ratis tantum manere quoad formale, ii nempe, qui dictam pronitatem voluntatis docent pertinere ad formale, citantes pro se S. Thomam eit. q. 4. de malo. a. 2. ad 7. dicentem: *malitia se habet in peccato originali ut formale &c.* Si dicas, sequi ex hac secunda responsione, concupiscentiam non solum ad materiale, sed etiam ad formale peccati originalis spectare, eo quod dicta pronitas voluntatis sub nomine concupiscentia à S. P. Augustino & aliis comprehendatur, facile concedent totum, intelligendo nempe per concupiscentiam fomitem omnis peccati, sive causetur ex deordinatione virium inferiorum, sive per malitiam voluntatis, quæ malitia à S. Thoma loc. cit. dicitur consistere in destitutione ipsius voluntatis ab originali iustitia. Ut dictum est supra.

Dico secundo: Reatus concupiscentiæ, qui ab Augustino ponitur formale peccati originalis, est privatio iustitiæ originalis, voluntaria nobis ex peccato Adæ, prout aufert effectum ejus principalem, id est, sanctitatem, & rectitudinem animæ in ordine ad Deum, debitam inesse. Hæc est expressa sententia S. Thomæ 12. q. 82. a. 3. ubi ait: *Privatio originalis iustitiæ, per quam voluntas subdebatur Deo, est formale in peccato originali --- peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter verò est defectus originalis iustitiæ; & q. 3. de malo. a. 7. in peccato originali est aliquid formale, scilicet carentia originalis iustitiæ.* Et Franciscus Ferrariensis in C. 52. lib. 4. contra gent. ait: *Conveniunt omnes Thomistæ in hoc quod duo includuntur in peccato originali, unum scilicet formale quod est*

privatio originalis iustitia. Alterum verò materiale, quod est concupiscentia. Et hanc sententiam Angelus Paschalis Motulanensis Episcopus etiam Dominicanus in Concil. Trid. præsens ita defendit, ut cæteri Patres communiter assentirentur, ut testatur Cardinalis Pallavicinus l. 7 c. 8. n. 3. & 4.

Quod autem S. P. Augustinus per reatum culpæ intellexerit huiusmodi privationem, colligitur ex dictis. reatus enim ille vocatur ab Augustino, *labes, iniquitas, pollutio, immunditia, iniustitia, mors, vinculum mortis, aversio* (scilicet habitualis) à Deo &c. sed privatio iustitiæ originalis voluntaria nobis ex Adæ peccato &c. est *labes, iniquitas, pollutio &c.* ergo per reatum concupiscentiæ Augustinus intellexit privationem iustitiæ originalis. Minor probatur: quia *labes, iniquitas &c.* est quæ per baptismum tollitur, cui gratia infusa opponitur, quæ fundat dignitatem iræ & odii Dei; sed talis est dicta privatio iustitiæ; ergo illa est *labes, iniquitas, pollutio &c.* dixi: *prout auferit effectum eius principalem*; quia reatus non consistit formaliter in privatione iustitiæ originalis, quoad omnes ejus effectus, alioquin per baptismum non tolleretur totaliter, cum dicta iustitia, quoad omnes suos effectus, per baptismum non restituatur, ut patet in rebellionem carnis, sive privatione doni, quo appetitus rationi subiciebatur.

Objicies primò: Iustitia originalis etiam quoad præcipuum suum effectum non est debita inesse; ergo reatus concupiscentiæ, sive formale peccati originalis non potest constitui in privatione iustitiæ debitæ inesse. Probatur antecedens, quia si illa iustitia sit debita

D

poste-

posteris Adæ, est debita vi pacti initi cum Adamo, sed ita non est debita; ergo non est debita. Sequela majoris probatur; quia alius titulus non est assignabilis. Minor probatur etiam; tum quia tale pactum gratis asseritur, cum ab Augustino nulla ipsius mentio fiat in explicatione difficillima obscurissimæ hujus quæstionis: tum quia dato, quod præcesserit pactum, fuit conditionatum; & conditio (quæ fuit perseverantia in justitia) non fuit impleta, & consequenter nullum acquisitum jus à posteris Adæ. Respondeo distinguendo antecedens; non est debita inesse, debito se tenente ex parte Dei concedo, non est debita, debito se tenente ex parte posterorum Adæ; nego antecedens & consequentiam. Ad probationem antecedentis distinguo similiter majorem: si est debita ex parte Dei, est debita vi pacti transeat, si est debita inesse, debito se tenente ex parte posterorum, nego majorem, & concessa minore, distinguo similiter consequens; ergo non est debita, debito se tenente ex parte Dei, concedo, hominum, nego. Est enim justitia debita inesse posteris Adæ, quia sicut Adam justitiam in creatione à Deo donatam perseverando in ea & observando præceptum debebat conservare, ita & nos in ipso tunc contenti debebamus eam conservare, sed quia cum illo prævaricati fuimus, justitiâ hoc sensu debita inesse privamur, & constituimur peccatores, per privationem gratiæ à Deo infundendæ, si cum Adam, & in illo Testamentum non dissipassemus. Hoc sensu dicitur à Theologis, præsertim Scotistis, formale peccati actualis consistere in privatione rectitudinis debitæ inesse actu.

Insta-

Instabis : *Justitia originalis non fuit etiam debita inesse debito se tenente ex parte hominum nascentium ex Adam ; ergo formale peccati originalis , sive reatus concupiscentiæ non est privatio justitiæ etiam hoc modo debiti inesse. Antecedens probatur : quia si justitia originalis fuit hoc modo debita inesse , fuisset nascentibus ex Adam collata intuitu naturæ participatæ ab Adamo , cui liberaliter fuerat donata ; ergo non fuisset respectu illorum gratia, sed naturalis. Probatur consequentia : quia si fuisset sic collata , fuisset accidens consequens naturam ; ergo fuisset naturalis. Respondeo negando antecedens ; ad cujus probationem distinguo antecedens : fuisset collata intuitu naturæ, id est, exigentibus principis naturæ, nego ; id est, tanquam donum divinitus datum , toti naturæ, concedo antecedens , & nego consequentiam ; ad cujus probationem distinguo iterum antecedens : fuisset accidens consequens naturam, id est, causatum ex principis naturæ, nego ; ex liberali Dei concessione, concedo antecedens, & nego consequentiam. Hæc responsio fundatur in doctrina S. Thomæ 1. p. q. 100. a. 1. ubi ait : *Justitia autem originalis , in qua primus homo conditus fuit, fuit accidens nature speciei, non quasi ex principis speciei causatum , sed tantum sicut donum divinitus datum toti nature. Et in respons. ad secundum ait : Non fuisset per hæc gratia naturalis, quia non fuisset transfusa per virtutem seminis, sed fuisset collata homini statim, cum habuisset animam rationalem : sicut etiam statim, cum est corpus dispositum , infunditur à Deo anima rationalis, quæ tamen non est ex traduce.**

D 2

Diceſ :

Dices : Adhuc videtur sequi ex hac S. Thomæ responsione, quod gratia fuisset naturalis. Probatur assumptum : quia anima rationalis est forma naturalis, quia infunditur corpori dispositio, licet non transfundatur per virtutem seminis; ergo etiam gratia fuisset naturalis, etsi transfusa non fuisset per virtutem seminis, quia fuisset accidens communicatum ratione propagatæ naturæ. Respondeo negando assumptum, ad probationem nego consequentiam. Anima enim infunditur, quia corpus sic dispositum naturaliter exigat talem formam; justitia autem originalis excedit exigentiam omnis naturæ creatæ & creabilis, estque gratuitum Dei donum.

Objicies tertio : Privatio justitiæ originalis supponit peccatum originale : ergo non consistit formaliter in illa. consequentia patet. Antecedens probatur : quia privatio justitiæ est pœna peccati originalis inflictæ à Deo ; ergo privatio justitiæ supponit peccatum originale. Respondeo distinguendo antecedens : privatio justitiæ originalis supponit peccatum originale acceptum, prout est infectio naturæ, sive pro actuali Adæ peccato, quo corrupta fuit natura, & constituta massa perditionis, concedo, acceptum pro intrinseca, infectione personæ, prout hic sumitur subdistinguo : privatio justitiæ originalis, quoad effectum primarium, quem justitia illa includebat, id est, gratiam sanctificantem & charitatem, supponit peccatum originale, nego, privatio justitiæ quoad alios effectus secundarios, supponit peccatum originale sic acceptum, concedo antecedens, & ad probationem distinguo eodem modo

modo antecedens; privatio justitiæ originalis est pœna peccati originalis, accepti pro actuali Adæ prævaricatione, concedo; hoc enim frequenter docet Augustinus, quod scilicet sint digni carere justitia, ob Adæ peccatum: privatio justitiæ originalis est pœna peccati originalis, qua intrinsecè inficitur persona, subdistinguo: privatio considerata in ordine ad primum effectum justitiæ, quem tollit, nego, in ordine ad effectus secundarios, concedo. Ex horum enim effectuum privatione orta est rebellio appetitus, necessitas moriendi &c. quæ manent in baptizatis, & consequenter eorum privatio non constituit peccatum originale.

Responderi potest secundo ad argumentum, distinguendo antecedens hoc modo: privatio justitiæ originali, supponit peccatum originale, si est pœna, si consideretur, ut est mala Deo & tollit subjectionem illi debitam, nego; si consideretur, ut est mala homini, & aufert illi perfectionem, quam accepisset, si in Adam non peccasset, concedo; & similiter distinguo consequens; ergo peccatum originate, non consistit formaliter in illa privatione spectata primo modo, nego; spectata secundo modo, concedo consequentiam: sicut enim gratia sanctificans potest considerari, ut est bonum Dei, & ut est bonum hominis, ita & privatio ejus: Sicque potest esse culpa & pœna, secundum diversa, & in hoc quoque sensu intelligi potest S. Augustinus, dum ait, peccatum originale esse peccatum & pœnam peccati ut l. 2. de bapt. ad Marcel. ubi dicit: *quod peccatum habitans in membris hominis sic sit peccatum, ut sit pœna peccati.*

Instabis, privatio justitiæ originalis, etiam spectata ut tollit subjectionem Deo debitam, approbatur & causatur à Deo, ob repertum in natura ab Adam propagata peccatum; ergo etiam sic spectata supponit peccatum originale, estque illius pœna. Respondeo distinguendo antecedens; causatur à Deo, si consideretur physicè, sive prout sequitur præcisè ex negatione auxilii divini, concedo; si consideretur moraliter, sive prout est volita voluntate Adami, in quo homo tanquam in principio continebatur; nego antecedens, hoc autem modo considerata tantum est reatus culpæ, sive formale peccati originalis, & supponitur à se ipsa priori modo considerata, secundum nostrum concipiendi modum, cum idè Deo posteris Adæ neget auxilium productivum justitiæ originalis, & consequenter causet illam privationem physicè spectatam, quia voluntate primi hominis, prout est voluntas naturæ, voluerunt justitia originali privari.

Dices, privatio justitiæ non potest considerari moraliter, sive prout volita, & causata voluntate Adami, nisi concipiatur esse à Deo negante auxilium productivum gratiæ, cum Deus in illo signo rationis non concipiatur dans auxilium, & non detur medium inter Deum dantem & non dantem sive negantem; ergo privatio justitiæ, etiam considerata moraliter causatur à Deo. Respondeo negando antecedens: ad probationem dico, in signo illo, in quo concipitur à voluntate Adæ causari privatio justitiæ, in quantum est subiectio ad Deum, neque concipi Deum, ut dantem, neque ut negantem gratiam, sed in signo sequenti

quenti concipi negantem gratiam, tanquam bonam homini.

Objicies quartò : Privatio justitiæ est gravissimum hominis malum : ergo est objectum misericordiæ divinæ ; ergo non est reatus culpæ originalis, cum hic sit objectum odii & iræ. Respondeo distinguendo consequens ; ergo privatio justitiæ est objectum misericordiæ considerata, ut est mala Deo, & volita voluntate capitis, nego : considerata ut est mala homini, & ut sequitur ex negatione auxilii divini, concedo consequentiam, & distinguo similiter consequens secundum : ergo non est reatus culpæ, si spectetur primo modo, nego ; si spectetur secundo modo, concedo consequentiam.

Objicies quintò : Peccatum originale consistit in aliquo positivo ; ergo privatio justitiæ originalis non est formale peccati originalis. Probatur antecedens : quia peccatum originale non consistit tantum in aversione à Deo, sed etiam in conversione ad bonum commutabile. Respondent aliqui distinguendo antecedens : peccatum originale materialiter acceptum consistit in aliquo positivo, concedunt, formaliter acceptum, negant antecedens & consequentiam. Illi nempe, qui putant, concupiscentiam esse qualitatem positivam, sed abstrahendo ab hoc. Respondeo negando antecedens : contrarium enim probatum est.

Instabis : Peccatum originale formaliter acceptum importat aliquam conversionem ad creaturam, tanquam ultimum finem, cum per illud sic acceptum homo avertatur à Deo & ultimo fine ; ergo peccatum

originale formaliter acceptum consistit in positivo. Respondeo, distinguendo antecedens. peccatum originale formaliter acceptum importat aliquam conversionem formalem & positivam, nego antecedens; virtualem & interpretativam; concedo antecedens, & nego consequentiam. Hæc enim conversio est ipsa privatio, quatenus præbet fundamentum interpretandi, quod voluntas hominis infecti peccato originali magis adhaereat bono commutabili, quam incommutabili.

Instabis secundò: Peccatum primi hominis consistebat in aliquo positivo; ergo peccatum originale voluntate illius in nos traductum etiam consistit in positivo. Probatur consequentia; quia hoc est ejusdem speciei cum illo. Respondeo distinguendo antecedens, peccatum primi hominis actuale consistebat in positivo, concedo, habituale, nego antecedens, & consequentiam, ad cujus probationem nego assumptum; quia originale non est ejusdem speciei cum actuali peccato Adæ, sed cum habituali.

Dices: Si est ejusdem speciei cum habituali; ergo est ejusdem speciei cum actuali. Probatur consequentia; quia habituale & actuale Adami erant ejusdem speciei, cum respicerent idem motivum & eandem legem. Respondeo negando consequentiam, & ad probationem, distinguo assumptum: habituale & actuale erant ejusdem speciei in genere moris, concedo, in genere physico, nego.

Objicies sextò: Privatio justitiæ non potest esse voluntaria parvulis; ergo in illa non consistit formale peccati

peccati originalis. Antecedens probatur: quia non est in eorum potestate illam privationem habere, vel non habere. Respondeo distinguendo antecedens: non potest esse voluntaria parvulis, voluntate propria concedo, voluntate aliena in quantum est voluntas naturæ, nego antecedens & consequentiam.

Objicies septimò: Peccatum originale est ipsum peccatum Adæ moraliter perseverans in posteris; ergo formale peccati originalis, sive reatus concupiscentiæ, non consistit in privatione justitiæ. Antecedens probatur: quia quando Adam physicè & realiter prævaricatus fuit, posterius in ipso peccaverunt moraliter: & videtur colligi posse ex Trident. sess. 5. c. 3. ubi dicitur: *Hoc peccatum Adæ, quod origine unum est, & propagatione transfusum, inest unicuique proprium.* Respondeo negando antecedens, & ad probationem dicco, cum Augustino l. 6. cont. Jul. c. 10. *Peccatum Adæ fuisse alienum proprietate actionis, nostrum verò contagione propaginis; id est, in nos seminaliter propagatum, & consequenter à peccato Adæ distinctum, nobisque intrinsicum, ratione cujus dicitur Adæ peccatum perseverare.* Hoc autem peccatum intrinsicum est concupiscentia cum reatu, sive privatio justitiæ originalis. Et lib. 3. operis poster. contra Jul. n. 57. ait: *Quamvis malum à bono intelligentia separemus, nec id quod malum dicitur, aliquam substantiam esse credamus, tamen ab ijs, qui liberantur, non ita separandum malum putamus, ut extra sit, sed in ijs sanandum esse scimus, ut non sit.* Et ipsa Tridentini verba id satis indicant, *transfundi, propagari, unicuique inesse proprium,*

regeneratione mundari, tolli, non tantum radi, seu non imputari, &c. Dicuntur autem in ipso peccasse, in quantum pertinent ad naturam ipsius, quæ per peccatum corrupta est, ut ait Sanctus Thomas in 4. contra gent. c. 52.

Objicies octavò: Potest dari in parvulo privatio justitiæ, sive gratiæ sanctificantis, sublato peccato originali; ergo peccatum originale formaliter non consistit in privatione justitiæ. Antecedens probatur: quia si Deus parvulum elevaret ad unionem, hypostaticam, aut visionem beatificam, tolleretur peccatum originale, manente privatione gratiæ sanctificantis, ergo. Respondeo distinguendo antecedens. Potest dari in parvulis privatio justitiæ, sive gratiæ sanctificantis non connotans privationem physicam aliarum formarum sanctificantium, sublato peccato originali, concedo: potest dari privatio justitiæ connotans privationem omnium hujusmodi formarum à gratia distinctarum, sublato peccato originali; nego antecedens, & distinguo similiter consequens, ergo peccatum originale non consistit formaliter in privatione justitiæ, seu gratiæ sanctificantis connotante in obliquo, tanquam conditionem privationem physicam omnium aliarum formarum sanctificantium, nego: ergo non consistit in privatione non connotante aliarum formarum absentiam, sive conjuncta in eodem supposito illis formis, concedo.

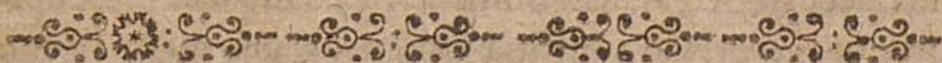
Objicies nonò: Si formale peccati originalis, sive reatus concupiscentiæ, ut S. Augustinus loquitur, sit privatio justitiæ originalis, per quam pars hominis
 supe.

superior conjungebatur & subjiciebatur Deo, homo baptizatus peccans mortaliter contrahit iterum peccatum originale; sed hoc dici non potest; ergo reatus non consistit in tali privatione. Probatum sequela majoris: quia posito peccato mortali habentur omnia peccati originalis constitutiva, videlicet concupiscentia, & privatio justitiæ originalis, per quam homo subdebatur Deo, ergo &c. Respondeo negando sequelam majoris, & dico cum S. Thoma in 2. dist. 32. qu. 1. a. 1. ad 2. *Cum omnium peccatorum mortalium genera hoc commune habeant, quod gratiam tollunt; non tamen omnium est una macula, sed diversa, secundum quod defectus gratiæ ad diversas causas refertur; --- unde non redit macula peccati alicujus, quantumcunque gratia subtrahatur, nisi per reiterationem cause. Causa autem, per quam macula originalis relinquebatur in anima, erat ipsa propagatio humanæ naturæ, quam impossibile est reiterari circa eundem hominem, & ideo macula originalis redire non potest; sed defectus ille gratiæ, qui per peccatum mortale incidit, erit macula vel luxuria, vel homicidij, & sic de alijs.*

Objicies decimò: Si concupiscentia in nondum baptizatis sit peccatum, etiam est peccatum in baptizatis, sed hoc non, ergo &c. Minor patet ex suprâ dictis, major probatur: quia in utrisque est eadem. Respondeo negando majorem; quia in baptizatis est separata à formali peccati originalis, sive reatu, id est, ab aversione illa mentis à Deo, sive destitutione justitiæ originalis, quibus in non baptizatis est conjuncta, & ideo dominatur. *Dicitur, inquit S. Thomas in 2. dist.*

dist.

dist. 32. qu. 1. art. 1. ad 4. *Fomes incensus, secundum quod ad suum formale conjungitur, quod est defectus iustitia, & remissus, secundum quod à tali defectu separatur.*



DUBIUM QVARTVM.

Quomodo secundum S. Augustinum traducatur in posteros peccatum originale?

Constat ex jam dictis, rationem voluntarii, quæ est in peccato originali, desumi ex voluntate primi hominis, juxta illud Augustini lib. 6. cont. Jul. c. 9. *Hoc malum non ab illa prima institutione natura, sed à primi hominis mala voluntate sumpsit exordium.* Sed explicare, quomodo peccatum illud in posteros transfundatur, hoc opus, hic labor. Hæc enim difficultas gravissima etiam summum Augustini ingenium non parum torisit. Urgebant enim continuo Pelagiani, non posse sine impietate asseri, Deum animam peccatricem creare, hoc autem sequi, si parvuli nascantur in peccato originali, cum nulla rima possit assignari, per quam intret peccatum in animam solam capacem peccati, si ea creetur, cum corpori unitur, cum nec unio, nec corpus, cui unitur, sit infectum peccato. Sic ratiocinabantur contra Augustinum acutissimi hæretici, & cona-